

Let tihja vsaki dan z...
3 mesece L. 22.—, pol...
L. 6.50 več.— Posar...
v širokosti 1 kolone...
afice, zahvale, posl...
1.00. Oglase denarnih zavodov L. 2.—
površini L. 2.—

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Test (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Te-
lefon 11.57. Dopolni naj si pošiljajo izključno uredništvo, oglašje, rekla-
macije in denar pa upravnistvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarna «Edinost».
Poduredništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327.
Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Politične stranke na Romunskem

BUKAREŠT, v aprilu 1928.

O globoki politični krizi, ki razjedala romunsko javno življenje, o nenavadni srčnosti političnih nasprotnostih in borbi kakor tudi o možnosti katastrofalnih razpletov se pojavljajo od časa do časa vesti, katere vznemirjajo javno mnenje v notranjosti in v inozemstvu in potem zopet utihnejo, kot bi se ne bilo nič zgodilo. S to tišino pa seveda niso odpravljena dejstva, ki take vznemirljive vesti povzročajo, namreč ona nevarna napetost, ki je glavna oznaka vsega romunskega javnega življenja od smrti kralja Ferdinanda do danes in bo morda še dolgo.

Ker je Romunska vsaj formalno parlamentarna država, ima ta položaj svoj odraz tudi in predvsem v parlamentu. Tu je položaj sedaj tak, kakršnega je ustvaril nedavni demonstrativni odhod iz njega vseh poslancev narodno-kmetijske stranke pod vodstvom Julija Maniu-a in Mihailake-a. To pomeni, da je ostal romunski parlament brez vsake opozicije, če se ne ozira na obeh par opozicijskih poslancev izven narodno-kmetijske stranke. Imamo torej sedaj nekak romunski «Aventin».

Vprašanje, ki se vsiljuje vsem, pa je, kaj bo iz tega nastalo. V začetku se je mislilo, da gre le za nekako več ali manj nedolžno demonstracijo caranistov (narodnih kmetijev) in da se bodo poslanci vrnili pred dvanajsto sejo parlamenta. Po romunski ustavi so podvrženi poslanci glede udeleževanja se posebnim disciplinam. Če kaka skupina demonstrativno zapusti parlament in če se dotični poslanci ne vrnejo pred 12. sejo, ki se je vršila brez njih, se uvede proti njim postopanje, ki obstoji v tem, da jim pošlje pisarna parlamenta pismen opomin. Če ostane opomin brez odgovora in se prizadeti poslanci ne vrnejo, se s tem avtomatično sami sebe izključijo in v 40 dneh se imajo vršiti nadomestne volitve. Do sedaj se poslanci narodno-kmetijske stranke niso vrnili in verjetno je, da se proti njim uporabijo zgoraj omenjeni predpisi romunske ustave.

Narodno-kmetijska stranka (ali caranisti) je druga največja stranka v romunskem parlamentu. Največja stranka je liberalna, katere je sedaj na vladi. Nekoč je bila v opoziciji proti konservativni stranki, ki je pa danes ni več. Največji voditelj liberalne stranke je bil pokojni Joan Bratianu, čigar ime bo nerazdružno spojeno z idejo «Velike Romunije». Po njegovi smrti, katere je bila velik udarec za liberalno stranko in tudi za vso državo, je prevzel vodstvo njegov brat Vintilo Bratianu, kateri je bil v bratovi vladi finančni minister in je obdržal to ministrstvo tudi pozneje kot ministrski predsednik.

Liberalna stranka ni najmočnejša samo po številu poslancev, temveč tudi radi tega, ker je najbogatejša. Njeni člani so udeleženi s svojimi kapitali pri največjih romunskih bančnih in industrijskih podjetjih. Poslanci liberalne stranke so izvoljeni večinoma po velikih mestih in sicer predvsem v stari predvojni Romunski. Le nekaka izjema so nekateri liberalni poslanci iz kmetijskih občin, kateri se v skupščini lahko poznajo, ker prihajajo k sejam v narodni noši. Liberalna stranka ima dalje skoro samostojno krilo liberalnih Židov, katerih voditelj je se razmeroma mladi poslanec Fildermann, dober in nenavadno podkovan govornik. Na splošno se lahko reče, da je liberalna stranka na Romunskem predstavnica bogatih slojev prebivalstva, finančnih in kapitalističnih krogov.

Za liberalno stranko je najmočnejša, kot že rečeno, narodno-kmetijska stranka z dvema voditeljema. Ki sta Maniu in Mihailake. Ta stranka je nastala po vojni potom stopitve dveh strank, kot kaže že njeno ime «narodno-kmetijska stranka», t. j. torej iz narodne stranke pod Maniu-om in kmetijske stranke pod Mihailake-om. Prva (Maniu) je v pravem pomenu besede stranka nove Romunije, kajti

njeni pristaši so v ogromni večini iz Sedmograške, a njeni voditelji so bili pred vojno voditelji romunskega iredentizma proti Madžarski. Maniu je vodil borbo v ogrskem parlamentu skupno s slovaškimi poslanci, kar je nedavno poudaril — povodom otvoritve romunskega instituta v Pragi — čehoslovski naučni minister, Slovák dr. Milan Hodža. Ta stranka je proglasila pred desetimi leti priključitev Sedmograške k Romuniji. Mihailake-ova kmetijska stranka pa je zbrala okoli sebe male romunske kmete iz stare Romunske. Ti dve stranki sta se strnili po vojni v veliko narodno-kmetijsko stranko, ki vodi že deset let najsrdečejšo borbo proti liberalni stranki. Ona zastopa in brani pravice malega romunskega človeka, bori se za reformo volitvenega reda, predvsem pa za svobodo volitev in za uvedbo pravnega reda v deželi po vzoru zapadnih držav.

Ostale romunske stranke so brez vsakega pomena, kajti nobena nima več od pet poslancev. Sem spadajo: nacionalistična stranka bivšega ministrskega predsednika generala Avarescuja, narodna stranka znamenitega zgodovinarja profesorja Iorge in končno poslanci narodnih manjšin.

Kar se tiče strankarskih listov, t. j. torej takih, ki jih direktno vzdržujejo posamezne politične stranke, se lahko reče, da jih je precej malo. Največji romunski dnevnik, ki stoji na precejšnji višini, so neodvisni in čisto informativni listi. To so «Universul», «Dimineata», «Adeverul», «Lupta», «Cuvantul» in nedavno ustanovljeni «Curentul», čigar glavni urednik je znani predsednik romunskega novinarskega sindikata in tudi predsednik novinarskega Malega sporazuma — Pamfil Seicaru. Dalje je treba omeniti list «Politica», a čisto gospodarske narave je «Argus». Organ stranke prof. Iorge je «Neamul Romanesc», organ vladne liberalne stranke «Vitorul» in francoski list «L'Indépendance Roumaine», narodno-kmetijska stranka ima v Bukarešti svoje glasilo «Dreptarea», a stranka generala Avarescuja «Indreptareu».

Strankarski listi pa nimajo niti od daleč onega pomena kot zgoraj imenovani neodvisni listi. Pomen teh poslednjih se more presojati najlepše po njihovi ogromni nakladi. Dnevnik «Universul» se tiska na pr. v 150.000 izvodih, medtem ko ne presega naklada najbolj razširjenih strankarskih glasil 10.000 izvodov.

Govor načelnika vlade

o nalogah kreditnega zavoda za italijansko delo v inozemstvu

RIM, 26. V spremstvu finančnega ministra on. Volpja in državnega podtajnika v ministrstvu za zunanje zadeve on. Grandija je načelnik vlade sinoči otvoril novo sejo upravnega odbora kreditnega zavoda za italijansko delo v inozemstvu.

O delovanju zavoda je podal daljše poročilo njegov predsednik De Michelis. Spregovoril je nato načelnik vlade; izjavil je, da je popolnoma zadovoljen s sedanjim delom. V bodočnosti bo moral zavod posvečati svojo skrb predvsem gospodarskim iniciativam v italijanskih kolonijah.

Boj proti jetiki

Cvetlični dan

RIM, 26. Načelnik vlade je razposlal vsem prefektom krajevine okoliščino, v kateri jim naznanja, da bo morala vsaka občina za prvo nedeljo v juniju organizirati cvetlični dan v prid ustanovam, ki skrbje za boj proti jetiki.

Letalska nesreča

RIM, 26. Včeraj ob 10. dopoldne se je pripetila težka letalska nesreča. Podpolkovnik Robert Pastore Di Retorto je poskušal letalo «R. 22». Sredi poleta pa se je letalo pokvarilo in je moral letalec pristati. Pri tem se je težko ranil. Prepeljali so ga v bolnico, kjer pa je kmalu nato izdihnil. Podpolkovnik Robert Pastore Di Retorto je bil poveljnik 19. letalske eskadrilje.

Državni podtajnik on. Bianchi

je poročal načelniku vlade o preiskavah v Milanu

RIM, 26. Iz Milana se je povrnil v prestolnico državni podtajnik v ministrstvu notranjih zadev on. Bianchi. Na postaji so ga pričakovali njegovi osebni prijatelji, tukajšnji politiki in več višjih uradnikov notranjega ministristva. Državni podtajnik se je takoj podal v palačo Viminale, kjer se je sestal s policijskim ravnateljem. Tekom dopoldneva je bil tudi pri predsedniku vlade, ki se je z njim dalj časa razgovarjal.

V Milanu, kjer se je na ukaz načelnika vlade mudil več dni, je imel celo vrsto razgovorov s predstavniki oblasti v zvezi terorističnega atentata o priliki otvoritve milanske velesjeme. Davi je on, Bianchi natančno poročal načelniku vlade o teh svojih razgovorih, o delovanju oblasti in o njihovih uspehih. V Milanu je bilo aretiranih v celoti 560 oseb, proti katerim se je uvedla stroga preiskava. Od te je bilo do sedaj izpuščenih na svobodo 300 ljudi, glede ostalih pa se preiskave nadaljujejo. 42 aretirancev se je izročilo posebnemu tribunalu, ker so odgovorni za zločine, zagrešene proti državnim oblastem. Nadalje pride pred posebni tribunal šest oseb, ki so bile istokot aretirane, ker so bile osumljene, da so bile soudeležene pri atentatu. Obласти nadaljujejo s preiskavami z največjo vnemo.

Pred poroko Pistojskega vojvode

s princezino Lidijo Arenberško

TURIN, 26. Iz Rima se je tekom predpoldneva povrnil v Turin prestolonaslednik princ Humbert. Jutri zjutraj pa se bosta pripeljala iz Tripolisa vojvoda in vojvodinja delle Puglie, ki bosta tudi prisostvovala poroki Pistojskega vojvode s princezino Lidijo Arenberško. Pri ceremoniji bodo navzoči tudi Nj. Veličanstvi kralj in kraljica, Aostska vojvodinja, Spoletski vojvoda in mnogi drugi principi.

Jutri, v soboto, se bo vršil v kraljevski palači sijajen sprejem, katerega se bodo udeležili številni povabljeni. V ponedeljek ob 11. predpoldne pa se bo v katedrali sv. Ivana izvršil poročni obred. Pistojski vojvoda in vojvodinja se bosta nato odpravila na krajše potovanje.

Delovanje posebnega tribunala

Dva procesa

RIM, 26. Jutri zjutraj se znova sestane posební tribunál za zaščito države. V razpravi bo proces proti 19 komunistom iz Taranta, obtoženim, da so snovali zaroto proti državi oblasti ter sramotili javne ustanove. Obravnava bo zavzela dve do tri seje. Razsodba se bo proglasila bržkone v soboto zvečer. 3. maja se bo pričela pred posebnim tribunalom obravnava proti bivšemu poslancu Lo Sardu in tovarišem, ki so bili obtoženi zarote, ščuvanja k državljski vojni in prevratne propagande. Bivša poslanca Gnudi in Bendini bosta sojena v kontumaciji.

Vizum med Jugoslavijo in Avstrijo bo odpravljen?

RIM, 26. Agenciji «Atmo» poročajo z Dunaja, da so med avstrijsko in jugoslovensko vlado v teku pogajanja za ukinitev vizuma na potnih listih med obema državama.

Sprememba imen

RIM, 26. Agenciji «Recentissimi» poročajo, da je potašat občinu Ferdinova vložil na pravosodno ministrstvo potom državnega pravdnika prošnjo, da se spremenijo naslednja imena Anarchija Bertini v Irene Bertini, Lenin Onniboli v Gaetano Onniboli, Bebel Volta v Romano Volta in Engel Volta v Vittorio Volta.

Zastopniki iz Poadižje na banketih

RIM, 26. Danes dopoldne so se podali zastopniki gospodarskih organizacij v Poadižju, ki se, kot znano, od večraj mudijo v Rimu, na grob neznanega vojaka in položiti tam velik venec. Vodstva poedinih konfederacij so priredila svojim članom iz Poadižja intimne bankete.

Rimska „Tribuna“

o plodovitosti italijanskega plemena in o narodnih manjšinah

RIM, 26. Včerajšnja vest agencije «Stefani» o številu prebivalstva v Italiji je dala ravnatelj «Tribune» Robertu Forges Davanzattiju povod, da je napisal za svoj list uvodnik pod naslovom «Ne prebivalci, temveč Italijani!» V svojem članku spočetka zavrača naziv «prebivalci» in pravi, da se lahko tako nazivajo državljani drugih držav, kot na pr. Jugoslavije, Čehoslovake ali Francije, ki niso enotne v nacionalnem oziru, toda v Mussolinijevi Italiji se sme in se mora govoriti edino o Italijanih. Res je, da živa v Italiji nemška in slovenska narodna manjšina, toda po svoji velikosti sta ti dve manjšini tako neznatni, da ne prihajata niti v poštev, ker bosta morali radi zdrave plodnosti plemena v kratkem popolnoma izginiti, saj je že v poslednjih šestih letih italijansko plemeno naraslo za 3 do 4 krat toliko članov, kolikor jih štejeta obe narodni manjšini skupaj. Manjšinsko vprašanje za Italijo ne obstoja in to ne morda toliko radi okolnosti, da Italija kot velika država glede svojega postopanja napram narodnim manjšinam ni vezana na nikako mednarodno pogodbo, temveč mnogo bolj radi pravice, katero ji daja velika plodnost njenega enotnega plemena.

V Mussolinijevi Italiji zaključuje članek, ni one zablode glede množanja prebivalstva, kakršna vlada v drugih državah. Radi tega so vsi oni, ki so rojeni med letom 1921. in letom 1927., v dobi revolucije, čisto-krvni Italijani in nikakšni prebivalci.

Za «Balilla» in «Dopolavoro»

RIM, 26. Upravni odbor posebnega fonda pri korporacijskem ministrstvu je odobril proračun za prihodnje poslovno leto. Ker stroški v prihodnjem letu ne bodo bogve kako veliki, je bil velik del fonda odkazan raznim organizacijam, med njimi organizacijama «Balilla» in «Dopolavoro». V celoti je bilo nakazanih iz tega fonda 15 milijonov lir. Poldrugi milijon lir je bil določen za nagrade staršem, ki imajo mnogo otrok in ki so včlanjeni v sindikalnih organizacijah.

Seja osrednjega medsinidikalnega odbora

RIM, 26. V palači Littorio se je danes dopoldne pod vodstvom tajnika fašistske stranke on. Turatija sestal osrednji medsinidikalni odbor. Odbor je obširno razpravljal o splošnem gospodarskem položajem s posebnim ozirom na gibanje cen.

Tri italijanske vojne ladje v Korintu

RIM, 26. Po nalogu načelnika vlade so odplule proti Korintu tri vojne ladje, križarka «Venezia» in dva rušilca, na katerih se vozijo odposlanci Italijanskega Rdečega križa, ki se bodo udeležili pomožne akcije v od potresa opustošenih krajih Grške.

Združene države in Nikaragua

oni za vojaško ekspedicijo v srednjameriški republikli ponovno odobreni

WASHINGTON, 26. Senat je na svoji včerajšnji seji z 52 proti 22 glasovom zavrnil predlog o vzakontitvi emendementa k proračunskim postavkam za vojno mornarico. Glasom tega emendementa bi se imeli odvzeti ministrstvu vojne mornarice vsi fond, ki so potrebni za vzdrževanje vojne ekspedicije Zedinjenih držav v Nikaragui.

S svojim včerajšnjim sklepom je senat znova zavrnil, da se morajo v Nikaragui še nadalje braniti interesi Zedinjenih držav. Če bi bil namreč sprejel predloženi emendement, bi vlada s 1. februarja dalje ne razpogajala več z nikakimi razstvi za vzdrževanje svoje ekspedicije v nikaragvanski republikli in bi bila prisiljena spreminiti svoje tozadevno postopanje. Obenem zatrjuje tukajšnji politični krog, da je opozicija, ki je predlagala omenjeni emendement, v vsakem oziru doživela težek poraz.

General Nobile pri Widenburgu

Njegov povratek v Stolp

BERLIN, 26. Danes opoldne je predsednik Hindenburg sprejel generala Nobileja, katerega mu je predstavil italijanski poslanik grof Aldovrandi.

Ob 13. uri je priredil nemški prometni minister Koch generalu Nobileju in njegovim tovarišem na čast svečan obed. Tega obeda so se udeležili državni podtajniki ministrstev prometa, trgovine in financ ter mnogi drugi višji državni uradniki, nadalje italijanski poslanik grof Aldovrandi in italijanski vojaški atašeji.

Minister Koehl je ob šampanju v imenu nemškega naroda pozdravil generala in njegove spremljevalce ter jim želel čim boljši uspeh. Za ministrom je govoril ravnatelj meteorološkega observatorija v Berlinu prof. Hergesel. Obema je odgovoril general Nobile, ki je napil nemškemu narodu, nemški znanosti, napredku in vedno znova se obnavljajočim energijam nemškega ljudstva.

Zvečer je priredil nemški aeroklub italijanskim letalcem slavnosten banket, na katerega je bilo povabljenih 150 oseb.

General Nobile je danes popoldne spet odpotoval v Stolp. Zrakoplov «Italia» je že popolnoma pripravljen za nadaljevanje poleta; v enem prihodnjih dni se bo dvignil v zrak.

Letalska nesreča

PARIZ, 26. Pri Saint Nazaireu je padlo v morje veliko letalo s petimi motorji. Pilot, mehanik in inženir so se rešili. Četrty letalec je utonil. Letalo je delalo baš svoje prve poskuse. Tehtalo je 18 ton.

Zdravstveno stanje ministra Brianda

se ni poslabšalo

PARIZ, 26. Tukajšnji politični in diplomatični krogi se živo zanimajo za zdravstveno stanje zunanjega ministra Brianda, ki se je v poslednjih dneh spet poslabšalo. Briand trpi, kot se doznava, na kompliciranem okuženju pljuča.

Pri vsem tem pa je nekoliko čudno, da se na Quaiju d'Orsay glede Briandove bolezni vedno znova zatrjuje, da ni nevarna in da si sprito nje ni treba delati skrbi. V potrdilo temu izjavlja, da je ministrova temperatura stanovita. Zato pa širijo levičarski listi o Briandovi bolezni naravnost alarmistične vesti.

List «Humanité» je v svoji današnji jutranji izdaji napovedal celo, da bo minister radi bolezni podal ostavko. Zanimalo ga je tudi že, kdo bo sledil Briandu na Quaiju d'Orsay.

Danes se bo nadaljevalo zasedanje tangerske konference. Delegati se bodo bavili predvsem z zahtevami, ki jih je stavila rimska vlada. Napoveduje se, da se bo današnji sestanek vršil kljub bolezni francoskega zunanjega ministra Brianda v prostorih njegovega urada na Quaiju d'Orsay.

PARIZ, 26. Nekateri listi so razširili vest, da je zdravstveno stanje zunanjega ministra zelo kritično in da so prizadeta tudi pljuča. Iz poluradnega vira zagotavljajo, da so te vesti nesnovane in da se je Briandovo zdravje tekom današnjega dne celo izboljšalo.

Pogajanja v Washingtonu

za sklenitev arbitražne pogodbe z Jugoslavijo

WASHINGTON, 26. V zunanjem ministrstvu so se pričela pogajanja za sklenitev arbitražne in pravne pogodbe med Zedinjenimi državami in Jugoslavijo.

Cerkev in francoski nacionalisti

PARIZ, 26. «Matin» prinaša vest iz Mont Lousona, po kateri je kurat v Bizeneuilleu na podlagi papeške odredbe, ki je bila izdana proti pristašem francoske nacionalistične organizacije, odrekel poslednja tolažila in cerkveni pogreb grofu Marcellu, bivšemu častniku izza vojne leta 1870. In vernemu katoličanu, ki je sedaj umrl v starosti 83 let na svojem gradu v Bizeneuilleu. Grof je bil pokopan na kraju nekega travnika, ki ga je bil podaril poslednji francoski vladar njegovi rodbini.

Otvoritev novega zasedanja

Jugoslovenske narodne skupščine 5 milijonov za opustošene kraje v Bolgariji in Grčiji

BEOGRAD, 26. Danes opoldne se je ob velikem zanimanju tukajšnjih političnih krogov pričelo po več kot enomesečnem odmoru zasedanje nar. skupščine. Predsednik dr. Perić je otvoril sejo ob 10.30. Pred prehodom na dnevni red se je z daljšim govorom spomnil umrlega poslanca in bivšega ministra dr. Eda Lukinića.

Po običajnih formalnostih je prišel v razpravo nujni predlog, ki ga je stavila večja skupina vladnih poslancev, naj namreč narodna skupščina voli 3 milijone dinarjev podpore bolgarskim, 2 milijona dinarjev grškim prebivalcem, ki so jim poslednji potresi prizadeli toliko škodo. Seja narodne skupščine je bila za nekaj minut prekinjena.

Vlada se je med tem časom sestala v ministrski sobi in se posvetovala glede kritja tega zneska. Med njeno sejo so bili voditelji opozicije Pribević, Radić in Joca Jovanović pozvani, da se pridružijo predlogu vladne večine. Ko se je seja skupščine spet nadaljevala, je bil predlog glede podpore bolgarskemu in grškemu narodu soglasno sprejet.

Podpredsednik narodne skupščine Agatonović je poslal takoj po seji narodne skupščine predsedniku bolgarskega saborja naslednjo brzojavko: «Čast mi je, da Vam z največjim zadovoljstvom sporočim da je narodna skupščina kraljevine SHS tolažila čuvstva vsega naroda in danes volila s soglasnim sklepom 3 milijone dinarjev, ki jih bo Rdeči križ kraljevine SHS razdelil med prebivalstvo, prizadeto po poslednjih katastrofalnih potresih v Bolgariji.» Slično brzojavko je poslal tudi predsedniku grškega parlamenta.

Zagreb za Bolgare

ZAGREB, 26. Zagrebška mestna občina je izdala proglas na narod, v katerem apelira: «Pomagajmo ponesrečenemu bratskega bolgarskega naroda!» Določila je tudi kot prvo pomoč prizadetim Bolgarom svoto 100 tisoč dinarjev.

Obsedno stanje

na opustošenem ozemlju Bolgarske

BEOGRAD, 26. «Politika» je dobila poročilo iz Plovdiva, da so bolgarske oblasti, z namenom, da se v krajih, ki so bili prizadeti po potresu, ohrani mir in red, proglasile obsedno stanje. Izdane so bile naravnost drakonične odredbe: Po 21. uri ne sme nihče več na ulico. Stražniki imajo nalog, da streljajo proti vsakomur, ki bi nanj naleteli zvečer po določenih uri. Na ta način se ima preprečiti splošno ropanje po zapuščenih in podrtih trgovinah in hišah. Oni, ki bi izrabili težko nesrečo, ki je zadela prebivalstvo in ki bi si skušal prilastiti tuje blago, dobi na javnem trgu 25 udarcev s palico. Živila in drugo blago, ki bi se dobilo pri njem, se zapleni in brezplačno porazdeli med prebivalstvo. Obласти so nadalje odredile zaplenitev vsega gradbenega materiala, s katerim se dajo zgraditi začasná bivališča za prizadeto ljudstvo. Lastniki tega materiala, ki bi se branili izročiti ga oblastem, se istokot kaznujejo z udarci s palico.

Boji na Kitajskem

General Feng zavzel Tsi Nan

LONDON, 26. Prvotna vest, da so mesto Tsi Nan zavzele čete nacionalističnega generala Can Kaj Seka, se dementira. Po pozneje došlih vestih si ga je osvojila konjenica «krščanskega generala Feng Yu Hsianga. «Timesu» poročajo nadalje iz Šanghaja, da je general Feng izbral počasno napredovanje nacionalistov in zapovedal svojim konjenikom, ki so vsi od prvega do zadnjega mohamedanci iz Kan Sua, naj naskočijo in vzamejo mesto. Severni nacionalisti so zapustili včeraj mesto, tako da je brez boja padlo v roke bojevnikom krščanskega generala.

Belovanje Jugoslov. skupščinskih odborov

Voditelj Madžarov dr. Nagyi pred verifikacijskim odborom BEOGRAD, 28. Finančni odbor narodne skupštine je danes popoldne nadaljeval razpravo o areditivni delokroga komisije za določevanje čistih katastrskih dohodkov zemljišč. V debati so govorili poslanci Neundorfer, Popović in dr. Demetrović. Debatu se bo nadaljevala jutri.

V zmislu sklepa narodne skupštine je moral njen verifi-

kacijski odbor na svoji današnji seji ponovno razpravljati o mandatu voditelja vojninskih Madžarov dr. Nagyi, ki ima pri v narodno skupščino namesto bivšega ministra pravde dr. Subotića, katerega namestnik je bil pri poslednjih skupščinskih volitvah v subotičkem okrožju. Dr. Nagyi se je moral danes pred verifikacijskim odborom podvreči povsem formalni izkušnji in dokazati, da je v zadostni meri zmožen državne- ga jezika, kakor to predpisuje ustava.

svojo tobakarno na Vrđeli - Scoglietto št. 168, je zelo neprijetno presenečen ugotovil, da so bili čez noč v prodajalni nezakonito odjemalci, ki so se kar na debelo prekrbela s tobakom in znamkami; prvega so odnesli približno 2 kg, znanek so pa pobrali več pol, tako da so oškodovali Godino za 1300 lir. Godina je javil tatvino vrđelskim orožnikom.

Nazgoda pri delu

V kamnolomu Faceanoni pri Sv. Ivanu se je večeraj zjutraj ponesrečil 26-letni podajatelj Josip Kermac, stanujoč v ulici Scoglietto št. 348. Ko je z drugimi delavci pripravil mino, se je nenadoma odkrnila nad njim plast kamena in zemlje in ga deloma zasula. Pri tem je siromak zadobil hude poškodbe po nogah. Z avtomobilom rešilne postaje je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti kakor 3 tedne.

Po stopnicah je padel

Ko se je predpreteklo noč vračal domov, je 39-letni prodajalec rib Anton Salvagno, stanujoč v ulici Capitielli št. 30, padel tako nesrečno po stopnicah, da se je hudo po- bil po glavi in si najbrž tudi prebil lobanjo. Dobil je prvo pomoč od zdravniške rešilne postaje, nato je bil prepeljan v mestno bolnišnico.

Tržaško sodišče

Hotelska miš pred sodniki

Včeraj so sodniki četrte sekcije imeli pred seboj starga znanca sodnih dvoran, ki je pa navzlic temu še zelo mlad. Je to 25-letni Alojz Illicher, iz Gorice, a stanujoč v ulici Rigutti št. 2, že večkrat predkaz- novan, pretežno radi tatvine.

Illicher je obtožen, da je dne 18.

t. m. v hotelu "Milano" ukradel površnik, oziroma suknjo. Omenje- naga dne je namreč ravnotej o- menjenega hotela videl vstopiti v šakalno hotela neznanca, ki je polagoma šel — kakor pravi ravnatelj na obravnavi — proti pisalni mizi in se skrbno oziral okrog. Ravnotej se je neznančevu vede- nje sdelo čudno, zato ga ni izpustil z vidika. Potem ko je neznanec nekaj spisal, je vstal, stopil k obe- šalu in oblekel suknjo, ki pa ni bila njegova. Nato je skušal naglo oditi iz šakalnice. Ravnotej hotela je seveda tak stopil predenj in ga ustavil. Potem je telefonično po- zval agente javne varnosti.

Tako je prišel Illicher pred sod- ni dvor. On ne taji naravnost de- janja, pravi pa, da se ne spominja ničesar, ker da je bil popolnoma pijan. Ve le, da je omenjenega dne iskal notarja Paolina, ki ima svo- jo pisarno na korzu Vitt. Em. III. Ne ve, kako je zašel v hotel. Imel je svojo suknjo v avtomobilu pred hotelom.

Edina priča je g. Saverio, ravnatelj hotela, ki potrjuje obtožnico v cellem obsegu in pristavlja, da Illicher nikakor ni bil pijan, kajti njegovo obnašanje potem, ko je bil zasaden, je bilo obnašanje ogorče- nega človeka, nikakor pa pijanega.

Suknja je bila last Renata di Ma- rino, iz Salerna, katerega pa ni bilo na obravnavi.

Precej močno priča proti obto- žencu tudi njegovo kazensko spi- račevalo, v katerega je tržaški sod- ni dvor po valutaciji zaključkov državnega pravdnika cav. Trom- bya in branitelja odv. Turola, vpi- sal poleg devetih drugih, deseto obsojbo in sicer 9 mesecev ječe ra- di poskušene tatvine.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Smrtna kosa

V noči od srede na četrtek je ne- nadoma preminula gospa Kristina vdova Lokar roj. Hausner, svaki- nja pok. notarja Lokarja in tašča dr. Justa Bačarja. Odlična gospa je bila vsestransko priljubljena v slovenskih goriških krogih ter po- deželi. Težko prizadeti družini dr. Bačarja izrekamo naše iskreno so- žalje!

Posvetitev novih zvonov na dvoršču goriške nadškofijske palače

Včeraj dopoldne si opazil po Go- sposki ulici živahno vrvenje ljudi. Poleg voljskih novincev, ki so z veselo slovensko pesmijo na ustih in s kovčgom v rokah prihajali v mesto, da se predstavijo vojaškim oblastvom, si zapazili tudi cele trupe v belo obličeni kmečkih deklet, ki so prihajale iz nadškofijske palače, katera se nahaja tam v bli- žini. Ako si iz radovednosti stopil na dvoršču omenjene palače, si za- pazil tri, s cvetjem, zelenjem in smrečjem okrašene kmečke voze, na vsakem izmed njih pa po en zvon. Bili so to novi zvonovi za va- siško Trnovo nad Gorico. Vsi trije zvonovi, so bili vliki v livarni "La- pagna" v Trstu. Okrog enajste ure dopoldne je zvonove slovesno bla- goslovil prevzvišeni knezo nadškof goriški mons. B. Sedej. Slovesnost so prisostvovali poleg več duhovni- kov ter 16 botrov tudi mnogi Tr- novčani s svojim duhovnim vodi- teljem kuratom Tomšičem. Zvono- ve so popoldne na trgu Catinari fotografirali in jih nato odpeljali na Trnovo.

Seja nadzorstvene komisije za kmetijski urad goriške pokrajine

Pretekli četrtek se je vršila seja nadzorstvene komisije za kmetijski urad goriške pokrajine. Najprej je na seji podal ravnatelj kmetijske- ga urada poročilo o delovanju ura- da samega. Omenil je uspešno propagando za povzdigo pridelava- nja žita v deželi, za pozdigo sadjar- stva, sviloreje, čebelarstva, zlasti pa živinoreje in sirarstva. Omenil je, da deluje kmetijski urad vedno v skladu z navodili vlade in njenih organov. Povedal je tudi, kakšno bo delovanje v tekočem letu. Izra- ženi so bili naslednji predlogi:

Zbiral naj bi se fond za razpis nagrade v korist izboljšanja kra- ških travnikov, ki so velikega po- mena za razvoj gospodarstva na Krasu.

O tatvinah na deželi, ki so bile na- znanje orožnikom

Ludvik Muravec iz Lokavca pri Cepovanu je pred nekaj dnevi vo- zil krompir. Ker se je zakasnil, jo moral prenočiti v Grgarju. Pustil je voz pri gostini. Neznani tatovi pa so mu iz voza odnesli vrečo krompirja. Tatvino je naznanil o- rožnikom. — Neki tat pa je v Sveti Luciji pokradel Katerini Leban ce- lo gnjat in še nekaj drugega me- sa.

Popravek!

Tiskarski škrat je večeraj napra- vil v notici "Seznam davka, ki se plačuje gospodarstveniku svetov- najino pomoč". Seznam ne bo- do namreč razstavljeni na gori- škem občinskem uradu samo 30.

Mihail Petrovič je bil ves navdušen nad izi- dom tega pogovora, častil je Milici zaradi njene pametne odločitve, jo poljubil in prekrizal:

— Poslal bom k tebi Berenkla, ki jedva čaka, da sliši odgovor iz tvojih ust, — je pristavil in vstal.

— Dobro! Prosi ga, na jpride čez pol ure k meni na teraso; moram se preobčiti.

Berenklau je imel nemirno noč. Možnost pri- dobiti ljubljeno žensko in bojazen, da ga ne bi odbila, sta ga mučili in srce mu je nemirno utripalo.

Ko mu je Mihail Petrovič prinesel ugodni odgovor Milici, je olajšano vzdihnil in ni še minila dogovorjena polovica ure, ko je bil že pri stopnicah terase.

Vsa v belem in s rožo v laseh je Milica sedela na nizki ograji svojega balkona. Bila je videti v bliskavih tamišnjih in mehanki je trgala cvetlico. Ni dvignila oči, ko je grof stopil pred njo in se globoko priklonil; težko jo je vznemir- jala misel na nenavadno služajnost, po kateri je postala grofova nevesta.

— Ali smem upati, Milica Jurjeva, da potr- diš besede svojega deda in hočeš zares postati moja žena? — jo je vprašal po trenutnem mol- čanju.

Glav mu je bil miren, samo pogled je izdajal notranji nemir.

Milica je odločno dvignila glavo.

— To je res, le če se vi, grof, zadovoljuate samo z mojim prijateljstvom in spoštovanjem, ker vas ne ljubim.

Berenklau se je pozorno zagledal v njeno blede in razburjeno obličje.

— To vem in zdi se mi docela naravno, vaše prijateljstvo mi je dovoljno jamstvo naše bodoče zakonske sreče. Ljubezen je muhasta čustvo; vzplamti in ugasne kar tako, da ne veš za vzrok; poleg tega je to čustvo tiransko, ker žena, ki je zaljubljena v svojega moža, ga gotovo muči s svojo ljubosumnostjo in s svojimi muhami. Spo- stovanje in prijateljstvo sta trdna temelja, na katerih je mogoče zgraditi skladnost življenja.

Milica je pričakovala, da bo začel ugovarjati in jo bo moledoval, naj ga vzljubi vsaj v bodoč- nosti; ko pa je slišala ta mirni odgovor, ga je začudeno pogledala.

— Zakaj ste me prosili za roko? Zdi se mi, da me tudi vi ne ljubite? — je rekla s pretrga- nim glasom.

Zagonetni nasmeh, ki ga Milica ni mogla trpeti, je šinil grofu preko obličja.

Žalosti potrli, naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, da je naš ljubljani soprog, oče, ded in brat

FRANC VILHAR

posestnik in kovaški mojster v Postojni
v 78. letu svoje starosti, po kratki in mučni bolezni, danes preminul.

Pogreb se bo vršil v soboto, ob 4. uri popoldne, iz hiše žalosti št. 240, na domače pokopališče.

POSTOJNA, 26. aprila 1928.

Žalujejo družine Vilhar, Birk, Kurzwil.

Danes je odšla za vedno od nas in nas nenadoma zapu- stila v neizmerni tugi in žalosti naša nad vse ljubljena

KRISTINA vdova LOKAR roj. HAUSNER

V petek 27. t. m. ob 2. uri pop. jo položimo k večnemu počitku v družinsko grobnico na mirenem pokopališču.

GORICA, dne 26. aprila 1928.

Marica, hči. Dr. Just Bačar, zet. Žiga in Uroš, vnuka.

t. m., pač pa so razstavljeni od več- raj do 30. t. m.

IZPRED SODIŠČA

Štepla sta se

Šest mesecev zapora, toda le po- gojno, so sodniki naložili Alojzu Rupniku, staremu 51 let, iz Črnega vrha pri Idriji, ker je bil obtožen, da je v pretepu nabil s palico ne- kega Alojza Tomina.

SVETI KRIŽ PRI AJDOVŠČINI

Novi občinski prostori

Tukajšnji prefekturni komisar in šolski didaktični ravnatelj Va- lentin Semich je vzel v najem pro- store "Kmečke posojilnice", kjer se bodo nahajali v pristižni občinski uradi, v prvem nadstropju pa se bo nahajala kinematografska dvo- rana z odrom za balilsko organizacijo.

GRAHOVO

Oz mejo se je bil namenil

Finančni stražniki so v bližini Porezna prišli 25-letnega Franca Lesjaka iz naše vasi. Zdi se, da je hotel brez potnega lista v Jugosla- vijo.

VROTOBA

Smrtna kosa

V sredo je nenadoma preminula v naši vasi Terezija Lasič, stara mati ugledne Lasičeve družine. Kljub visoki starosti — učkala je 85 let — je bila do zadnjih dni čila in mladostno živahna. Bila je v pravem pomenu besede vzorna ma- ti svojim otrokom, ki jih je naj- bolje odgojila in preskrbela, ter skrbna stara mati svojim vnukom, za katerih vzgojo in napredovanje se je vneto zanimala. Neprizakova- na vest o njeni smrti je napravila na vaščane, ki so jo globoko spo-štovali, globok vtis, posebno, ker so jo še pred par dnevi videli čilo in zdravo.

Za Lasičovo družino je njena smrt nov udarec, ker jih je bela žena v teku zadnjih par let na ža- lost le preprosto obiskovala in jim ugrabila skrbnega družinskega o- četa, splošno znanega in spoštova- nega Ivana Lasiča in dve hčeri, Mi- lko in Lojzko, v cvetu let.

Pokojnici naj sveti večna luč in naj mirno počiva, kot si je s svo- jim vrlim življenjem zaslužila; prizadeti družini pa naše iskro- no sožalje!

Naročnikom knjig "Slovenske Ma- tice"

Naprosam vse one naročnike, ki še niso plačali naročnine za letoš- nje knjige, katere dospe v kratkem, naj naročnino poravnajo v najkraj- šem času (za štiri knjige znaša na- ročnina Din 50, kar bi odgovarjalo po valuti, našim 16.50 liram. Prvi zvezek Izidora Cankarja "Zgodov- ina likovne umetnosti" stane po- sebej še 50 Din.). Denar mi blago- volite poslati po denarnih nakazni- cah na naslov: Bajec Drago, via Carducci 7. I. Gorizia.

BORNO POROČILO

Trst, 20. aprila 1928.

Amsterdam 762-768, Belgija 263-267, Francija 74.574-74.874, Lon- don 92.55-92.75, New York 18.924-18.984, Španija 313.50-319.50, Švica

364.75-366.75, Atene 24.75-25.25, Ber- lin 450.70-456.70, Bukarest 11.60-12, Praga 56.10-56.40, Ogrska 52.50-33.40, Dunaj 264.25-270.25, Zagreb 33.30-33.60.

Uradna cena zlata 25. IV.) L. 366.51; Liktorsko posojilo L. 86.924; vojnoodškodninske obveznice L. 78.10.

Ob priliki srebrne poroke

Erneste in Franca Suban

čestitajo hvaležni otroci.

Trst-Sv. Ivan, 27. aprila 1928.

MALI OGLASI

SOLA za šivanje in krojenje. Odprijetje 5. maja. Donda, Trst, Lavatoio 5 459

SORICA se odda v najem Via Conti 24, vrata 3. 459

ODLIKOVANA tovarna glasovirjev Mi- niusi - Kidric sprejema vsakovrstne po- prave glasovirjev in harmonijev. S. Fran- cesco d'Assisi 22. 460

PRODAJALKA večja v trgovini meta- nega blaga z znanjem slovenskega in italijanskega jezika išče službe. Pojasi- nla daje Fr. Dekleva Slavina — Prestra- nek. 460

PRISTNO TROPINSKO ZGANJE dobi- te vedno pri odlikovani zadrugi žganje- kuhni v Dornbergu (Montespino). 402

Posojilnica in hranilnica pri Spod. škofljah registrirana zadruga z neom. zavezo vabi na

redni občni zbor

ki se bo vršil

dne 29. aprila t. l., ob 2.30 pop.

v uradnem prostoru

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelnikstva in nadzor- ništva.
 2. Čitanje revizijskih poročil.
 3. Potrditev računov in zaključka 1927.
 4. Sprememba zadruginih pravil.
 5. Volitev načelnikstva in nadzorni- štva.
 6. Slučajnosti.
- Opozarja se na določbe §§ 34-36 zadr. pravil. (426)

Dr. SARDOČ
ZODODRAVNIK
TRST
VIA S. LAZZARO 23, II.

P O D L I S T E K

V. J. KRIZANOVSKA:

Pajčevina

Roman v štirih delih

Iz rušine prevedel L. V.

Milica je povedala glavo; čustvo nemoti in žalosti sta ji stiskali srce. Iz zadnjih generalovih besed je odzvanjala njegova lahkomišelnost in sebičnost. Hotel se je na vsak način odkrižati skrbni in odgovornosti za vnukinjo. V Miliciini duši se je v tem hipu vzbudilo sovraštvo do generalke in ta hiša ji je bila zoprna, osamljena in tuja se je čutila v njej; toda svobodomiselni nazorji o živ- ljenju, katere ji je Mihail Petrovič razložil, so napravili svoje. Saj res, mogla se je ločiti, kadar- koli bi se ji zahotelo in med njenimi znanjki je bilo mnogo dam, ki so ostavile svoje moše in so živele vesele, neodvisne, proste.

«Tako je, če me bo dobrega ujezil, grem od njega ali mu zbežim domov», — je pomislila. Predstavljala si je, kako bo neprestano ugovar-

jala in se upirala grofu, zavedajoč se možnosti bega izpod zakonske strehe, in ta misel se ji je zdela zelo zapeljiva in zabavna.

Milica je dorasla brez matere; neizkušena in razvajena od svojih, ni razumela važnosti predstojajočega koraka in dolžnosti, ki jih nalaga zakonski stan, a lahkomišelnost in navadnost »boljše družbe«, kjer je medsebojna naklonjenost ženina in neveste večkrat postranskoga pomena in se bolj gleda na bogovito in na višino družabne le- stve, je vzbudila v njej napačne predstave o za- konskem življenju. Skrajaj bi bila rekla: »daj, toda tedaj ji je iz globine duše vstala neka boja- zen, ker je slutila v Berenklaivo neko nevarnost. To čustvo jo je oddaljevalo od njega, zlasti če, če je pomislila na čudno moč, ki jo je imel nad njo. Toda nenadoma se je v njej zbudil srd na izdajalskega Igorja. Kako lepo se mu more ma- ščevati in mu javno pokazati svoje zaničevanje, če sprejme grofovo ponudbo že naslednji dan po prvi saroki, ki se je tako sramotno razdrla!

Maščevalnost in želja odgovoriti z udarcem na udarec sta zamorili v njej vsa ostala čustva; ne da bi se več pomislila, je rekla:

— Priznavam tvoje razloge, dedek! Sporoči grofu, da sprejemam njegovo ponudbo.